

Izdajajo Slovenski frančiškani. — Published by Franciscan Fathers.
Po odloku kardinala JOHN FARLEY-ja je "Ave Maria" cerkven list in družba Sv.
Rafaela cerkveno priznana in priporočena.

NOVI PAPEZ BENEDIKT XV.

Novi papež Benedikt XV.

Novega papeža imamo! Hvala Bogu! Ko je sv. Oče Pij X. zatisnil svoje oči, se je marsikomu nasedela bojazen v srce, kako se bo izvršila nova volitev. Ne da bi se bali, kaj bo storil kardinalski zbor, ampak druga vprašanja so vstajala pred nami. Cel svet je v orožju in medsebojnem krvavem boju. Ali ne bo Italija izrabila tega ugodnega položaja in zahtevala kakih koncesij? Ali ne bo skušala, uplivati na volitev, ali ne bo zabranjevala tujim kardinalom prostega dostopa do konklava? Ali bo sploh moglo povoljno število zunanjih kardinalov radi prometnih in političnih ovir, ki so nastale po vojskah, pravočasno v Rim? Toda Previdnost božja vodi svojo Cerkev modro skozi vse nevarnosti. Vse omenjene bojazni so bile zaman. Ljubi Bog je odstranil vse ovire in gladko so se vršile priprave, gladko volitev. Dne 20. avgusta smo izgubili papeža Pija X., dne 3. septembra pa je bil izvoljen novi papež Benedikt XV.

Jakob della Chiesa se je zval dosedaj papežem izvoljeni kardinal. V novem seznamu kardinalov ne najdemo njegovega imena. Zakaj ne? Ker je izmed najmlajših kar-

dinalov svete katoliške Cerkve. Šele 25. maja t. l. je bil od papeža Pija X., imenovan kardinalom. Star je sedaj 60 let.

Rojen je dne 21. novembra 1854 v pokrajini Genova. Bil je sedaj nadškof v Bologni in šele 25. maja 1914 je bil izbran kardinalom rimsko-katol. cerkve.

Novi papež je sin zelo plemenite in ugledne rodbine. Študiral je dalje časa v najodličnejšem zavodu za plemenitaše v Rimu (Academia dei Nobili). Bil je potem nekaj časa prideljen papeževemu poslanilstvu na Španskem, potem je prišel v Rim, kjer je mu bila poverjena v papeški diplomaciji neka važna služba.

Katoličani po celem vesoljnem svetu se veselijo ob vesti, da ima sv. Cerkev zopet svojega papeža. Spoštljivo se klanjajo novemu poglavarju ter mu prinašajo nasproti svojo ljubezen in sinovsko vdanost. In vsegamogočnega Boga prosimo, naj stoji novemu krmilarju s svojo milostjo in podporo ob strani, da bo v teh, izredno težkih časih, vodil sv. Cerkev do novega sijaja in vernike do živega verskega prepričanja.

Odpad od vere.

Silno hudo se pregreši zoper Boga, kdor odpade od prave vere, od Kristusove Cerkve, ali kdor se celo odpove krščanstvu. Taki ljudje potem navadno črte Cerkev in Boga, ker jim vest ne da pokoja, ker jim zmiraj očita njihovo nevhvaležnost in uporno dejanje. "Otroke sem si izredil, oni me pa zaničujejo," očita Bog takim odpadnikom. (Izajija 1., 2.)

Rimski cesar Julijan je grešil z odpaddom od sv. vere. Zato ima v zgodovini žalostno ime "Julijan Odpadnik". Dasiravno je bil v krščanski veri rojen in odgojen, se je vendar takoj, ko je postal cesar odpovedal krščanstvu in živel kakor pogan. Nato je napovedal Kristusu boj ter bi bil najrajši pokopal Njegovo cerkev zavselej. Še ob smrtni uri se je razsrdil nad Kristusom. Ko ga je namreč v boju zadela puščica, je metal kri, tekočo iz njegove rane, proti nebesom ter klical: "Zmagal si Galilejec!"

Vladajoča hiša na Saksonskem je katoliška, ljudstvo pa povečini protestantsko. Leta 1866 je prišlo odposlanstvo protestantskih pridigarjev in lajikov pred kralja Ivana Saksonskega s prošnjo, naj da vzgojiti prestolonaslednika v protestantski veri. Kralj pa jim odgovori: "Moja krona je v vaših rokah vsak trenotek, nikakor pa ne moje versko prepričanje". To izgovorivši, se obrne ter odide iz dvorane.

Tako govori in dela prepričan katoličan.

Verski odpadniki često končajo na zelo žalosten način svoje življenje. Kazen za odpadništvo jim večidel sledi tik za petami.

Leta 1453 je sultan Mohamed II. zavzel po strašnem boju in mesarskem klanju mesto Carigrad. Vjel je veliko število kristjanov. Med temi jetniki je bila tudi deklica iz žlathne rodovine, kateri je bilo ime Irena in je neznansko slovela zavoljo svo-

je izvanredne lepote daleč na okoli. Vsled tega jo sklene vzeti sultan za ženo ter jo proglasiti in kronati za carico. Toda to pa le pod pogojem, če se odpove krščanstvu in prestopi v mohamedansko vero. Blesk sultanovega dvora in visoke časti so preslepile omahljivo in častihlepno Ireno, da se je zares sklenila odpovedati krščanstvu. Že je sultan določil dan, na katerega naj bi se Irena na slovesen način kronala za sultaninjo. Ali vojaštvo ni bilo zadovoljno s tem njegovim korakom. Grozilo je, da se mu upre, ako vzame za ženo odpadlo kristjano. Mohamed II. se je odločil na grozovit način pomiriti razburjene duhove. Dal je na javnem trgu napraviti razkošno lep in okinčan oder, okrog katerega naj se zbero velikaši in mogočneži ogromnega cesarstva... Ireni pa je naročil naj se nališpa kar najbolj mogoče, ker ta določeni dan bo kronana za turško carico. Z biseri in leskečimi dijamanti ozaljšana, lepa kot jutranja zora je stopila odpadniška Irena ob sultanovi roki na slovesen oder. Na odru je na trikratno vprašanje, če zavže Kristusa in hoče častiti Momameda, glasno trikrat zaklicala: Hočem! Na to ji dne sultan vpričo napregledne množice na glavo zlato krono. Okinčana s cesarsko krono se milostno nakloni prevzeta in častiželjna deklica zbrani množici. Toda v tem trenutku potegne Mohamed meč in ji odseka glavo rekoč: "Vaš sultan ne zna vladati samo vas, ampak tudi samega sebe!"

Kako žalostno plačilo je prejela od vere odpadla Irena za svoj greh že tukaj na svetu, kaj pa še le v večnosti!

Zgodovina nam pripoveduje o žalostnem koncu verskega odpadnika Voltaire-ja. Divjal je na smrtni postelji kakor besna zver in klical katoliškega duhovnika, ki ga je prej sramotil celo življenje. Sramotil je katoliško Cerkev, zdaj pa je ta

kal in prosil od nje tolažbe. Toda "dobri" prijatelji mu tega niso privoščili, in tako je umrl v strašnem obupu z ostudno kletvico na jeziku.

Absolvirani jurist, to je tak mladenič, ki je dovršil vse študije iz prava ali pravoslovja in ki je bil sin ugledne katoliške rodbine v Amsterdamu, bi bil rad prišel do državne službe. Šel je torej k ministru Moddermanu, ki je bil strogo veren protestant, in ga je prosil za kako državno službo. Minister ga vpraša, katere vere je. Jurist je bil mnenja, da se bo stemi-le besedami prikupil ministru: "Sicer sem vzgojen v katoliški veri, vendar za katoličanstvo prav malo dam". Minister mu odločno odgovori: "Ako je temu tako, nimam za vas službe, na moža, ki svoje vere ne ceni, se tudi ne more zanesti država". In dokler je bil Modderman minister, tako dolgo ni dobil ta jurist državne službe.

Odpadnikov in judežev pač nikjer ne marajo.

Prvi korak k odpadu od vere stori tisti, ki si drzne zatajiti sv. vero, četudi samo za nekaj časa, za gotov slučaj, ki hoče s svojim govorjenjem ali delovanjem zbuditi v drugih misel, da ni katoliški krist-

jan, je sicer katoliškega mišljenja, toda se nalašč tako vede in tako govori, da ga morajo smatrati drugi ljudje za nekato-ličana. Vera se torej zataji ali z govorjenjem ali z delovanjem.

Z govorjenjem, z jezikom je zatajil vero v Kristusa sv. Peter, zataje jo tisti, ki nalašč zoper vero grdo in razžaljivo govore, da bi jih brezverci ne imeli za "mračnjake", tercijske, ampak "za naprednjake" in prosvitljence.

Z delovanjem zataji vero, če se katoličan tako vede ali obnaša, da mora soditi vsak pameten človek: Ta pač nima katoliške vere. Kdor se udeleži službe božje krivovercev, ter tako ne mara, da bi ga imeli za katoličana, je vero zatajil.

Dvesto let se ni smel noben Evropejec izkreati na japonski svet, razven če je s prvim korakom stopil na križ ter s tem pokazal, da ni kristjan. Holandej so to delali, dasiravno so bili kristjani, in so s tem vero zatajili.

Kdor vero zataji, tudi Boga izgubi. Kristus je rekel: "Kdor mene zataji pred ljudmi, ga bom jaz zatajil pred svojim očetom, ki je v nebesih" (Mat., 10,33)

A. B.

Kaj-neki misliš, človek dragi,
da meni se najdražje zdi?
Zlato, bogatstvo, al lepota?
O ne, v tem pač se motiš ti.

Najdražji biser, kar jih meni
je zemlja naša dala kdaj,
svetinja družbena je bela —
le ta je zame zemski slaj.

Na prsih ko jo nosim svojih,
kako mi lahko je sree!
Saj vem, da Mati čuva mene,
da vodi jo me nje roke.

S svetinjo to na prsih mojih
se sree smrti ne boji!
Vsaj vsak mi bo zavidal:
To bila je Marijna hči!

Zato pozdravljena, svetinja,
ljubezni materine znak!
Na prsih mojih mi ostani,
za Mater vnemaj dan me vsak!

Satan na delu.

Bolanden. Iz nemščine prevel X.

(Dalje.)

"Gotovo se še spominjaš," prične Frank, ko so posedli okrog mize," da sem si že v visokošolskih letih prizadeval priti vsaki stvari do dna. Po poklicu in stanu je vsak župnik oznanjevalec svetega evangelija. Toda Brückner je tajil temeljne resnice krščanske vere ter jih označil za srednjeveško bajko. S tem pa si je dal sam najjasnejše izpričevalo o svojem plitvem znanju cerkvene zgodovine. Da, še celo vstajenja in vnebohoda našega Izveličarja ni priznal, in to na zborovanju, ki naj bi predstavljalo in izražalo mišljenje vsega nemškega protestantizma. Zborovalci so z velikim navdušenjem ploskali govornikovim izvanjanjem ter tako odobrvali njegovo brezversko naziranje. Kako se naj vse to strinja z našo vero, ki jo imamo od Krista samega? Ali je zabredel moderni protestantizem že res tako daleč, da taji celo božanstvo našega Jezusa Krista?"

"Tvoj zaključek je docela pravilen," mu odgovori Žik. "Toda pomisli, kdo še veruje dandanes v božanstvo Kristovo?! Niti jaz, niti večina mojih stanovskih tovarišev. Ker pa zahtevaš neovrgljivih dokazov za drzne govornikove trditve, ti takoj navedem slučaj, ki se je pripetil pred kratkim ter je bil tudi objavljen v časopisju. Potem ti pač ne bo več nerazumljiv Brücknerjev govor na današnjem zborovanju."

"Poslušaj torej! Moj tovariš Cezar, župnik v Vajmarju, je bil izvoljen župnikom v Dortmundu. Bržko se je raznesla ta novica so ga zatožili konzistoriju, češ, da je čisto navaden brezverec, in konzistorij ga je pozval koj nato predse. Tu se je res dokazalo, da taji Cezar Kristovo božanstvo in seveda tudi njegovo vstajenje, in cerkveni svetovaleci ga niso ma-

rali potrditi za župnika v Dortmundu. Potem se je zgodilo, kakor se navadno zgodi v takih slučajih. Po celi deželi in še daleč čez njene meje so se dvignili oblaki jeze in ogorčenja. Vsi svobodomiselni profesorji protestantske teologije so se potegnili za Cezarja ter se zagnali z vso silo v cerkveno oblast. Tem zagovornikom bogatajnega župnika se je pridružilo še 147 protestantskih duhovnikov na Pruskem. Poslali so višjemu pruskemu cerkvenemu svetu pisanje, v katerem so izjavili, da zavzemajo isto teološko stališče kakor župnik Cezar. In kaj meniš, da je učinil ta cerkveni svet? Misliš, da je bil dosleden ter zavrge vseh 147 bogatajcev? O kaj še! Tega pač ni storil, ker le predobro pozna moderni protestantizem. Pač pa je poslal vsakemu izmed onih 147 pruskih duhovnikov dopis z opazko, naj se vbodoče gospodje ne vtikajo v stvari, ki jih prav nič ne brigajo. — To je vse. Sedaj si si menda vendar le na jasnem, zakaj je lahko govoril Brückner tako liberalno."

Oba naša znanca sta presenečena poslušala te besede, a na Štahlbergovem obrazu je bilo opaziti znake velike nevolje proti Žiku."

"Potemtakem je govoril župnik iz Karlsruhe popolnoma v smislu modernega protestantizma. Pomisli pa, Žik, kaj se utegne pripetiti, kadar izprevidijo verni protestantje, da se norčujejo njihovi pridigarji iz evangelskih resnic ter taje celo Boga samega?! Ali se ni bati potem splošnega upora in odpada?"

"Odpada? Kam pa se naj zatečejo naši verniki potem?" odvrne župnik ter se naširoko zasmeje. "Morda v naročje papeškega Rima? Prijatelj, tega ne store nikdar. Kajti že Luther je vcepil svojim pripadnikom v srce brezmejno sovraštvo napram rimskemu antikristu. — Sovražite

papeža! — so bile njegove poslednje besede, ko je bila prišla smrt k njemu v svate. Odtlej se že rode protestantje s to mržnjo v svojem srcu. Zato se mam ni treba bati, da bi protestantje kdaj odpadli od svoje vere ter se zatekli pod okrilje rimskega papeža, o katerem je trdil Luther, da je brezbožnež, hudič in antikrist," skonča župnik s prešernim smehom na licih.

Stahlbergova nevolja proti Žikovemu obnašanju in mišljenju je rastla bolj in bolj ter se slednjič izpremenila v gnus in stud.

Naglo torej hipne s svojega stola pokonci ter vzklikne s skoro zapovedujočim usmevom: "Pojdiva!"

"Prenaglo sva šla — še marsikaj zanimivega bi bila lahko izvedela," pripomi Frank, ko sta prijatelja že korakala proti svojemu prenočišču.

"Prevzel me je gnus in stud," odgovori Stahlberg. "Ta nesramni bogatajec stopa na prižnico ter oznanjuje evangelije, katerih sam ne vrjame! Kakšna hinvavščina in neznačajnost!"

"Tvoja jeza je upravičena," mu pritrđi Frank. "Ali kdor hoče opazovati zlodja ob njegovem peklenskem delovanju, mora preslišati marsikaj ter se premagati v marsičem."

"To me je pripravilo ob vse veselje, da bi še nadalje zalezoval satana. Dovolj je tega! Odpeljiva se domov!"

"Nikar mi ne bodi tako nestrpen, Adolf! Čimbolj izpoznaš smisel, smoter in bistvo modernega in nekrščanskega svetovnega naziranja, tem srečnejšega se boš počutil v okrilju svete Cerkve, neveste Kristove, ki je po izreku apostola Pavla steber in temelj resnice. Obiščiva torej še nekaj mest in končno tudi Monakovo, kjer se nama pokaže satanovo kraljestvo še v jasnejši luči."

Čez deset dni potem sta dospela v Monakovo. In že ob svojem prvem izprehodu sta naletela na delovanje peklenškega satana.

Po izložbah je bilo vse polno najrazličnejših nagih kipov in slik, ob katerih se je pasla še mlečezoba mladina. Tem mlad-

cem je kar vrela umazana govornica z jezika. Tako je bilo po vsem videti, da so vzrastli na smrdljivem močvirju svetovnega naziranja, in da so njihova srca že docela pokvarjena.

Stahlbergova duša je bila čedalje bolj ogorčena, in silno se je razjezil rahločutni Alfred rekoč: "Oh kaka sramota! Dovoljenje tako nesramnih izložb sramoti celo mesto."

"Nikar se ne huduj in ne jezi," ga pomiruje Frank, ko sta korakala dalje po trotoarju. "Pomisli samo, da sva našla tudi v izložbah satana na delu."

"Monakovo sem imel za čisto katoliško mesto, ki je v npravstvenem oziru popolnoma spodobno in dostojno. Ali kaj sem našel? Same zapeljive in nesramne izdelke takozvane umetnosti, in to še celo javnosti izpostavljene!"

"Ne pozabi, dragi prijatelj, da je še mnogo mest, ki nadkriljujejo Monakovo s svojim nekrščanskim modernim svetovnim naziranjem ter se nahajajo še v veliko večjem blatu npravstvene propalosti."

Ob takem pomenku sta dospela že skoro na večer do svojega prenočišča.

Naslednjega dne popoldne sta se izprehajala po "Angleškem vrtu". Prišedši do velike trate ugledata tamkaj veliko tropo dečkov iz višje ljudske šole. Mladci so kričali vsevprek, dokler jih ni pomiril 14-leten deček stoječ na klopi sredi med njimi in držeč v roki "Resnico", svobodomiselno glasilo modernega svetovnega naziranja.

Frank in Stahlberg sta sedla na bližne klop, in kmalu zatem se jima je pridružil postaren gospod, ki se je očividno tudi zanimal za zborujočo mladež na veliki trati.

"Zdaj poslušajte," prične govoriti on deček, ki je stal na klopi in držal časopis v roki, "kako so nas varali duhovniki in učitelji." In deček jame čitati "Duhovniki po vaših cerkvah in učitelj v vaših šolah vedo prav dobro, da se zbu- de verski dvomi v vsakem pametnem človeku prej ali slej. Da vas pa imajo ka najtesneje na vajetih, se je vas še ko nedorastle otroke, ugledavše komaj luč

sveta, sprejelo po takozvanem krstu v naročje Cerkve. Ni se počakalo, da bi vi sami odločili, pristopite-li v kako cerkev, ali ne. Ne! K temu pristopu se vas je prisililo kot nedolžne in nerazsodne otroke in samo temu sirovemu nasilju se imate zahvaliti, da se morate sedaj učiti na pamet najneumnejše stvari iz krščanskega nauka, ki so brezkoristne za vaše poznejše življenje. Tako se vas odteguje pouku, ki odgovarja resnici in je koristen in pomemben za vašo odrastla leta.

"To vse ni nič!" zakriči rudečelas dečko stoječ poleg čitatelja. "Čemu naj bi se neki še trapili z življenskim poukom!? Mi ne maramo ne tega, ne onega.

Odkar vemo, da ni Boga, ki vse vidi in ve, da ni svetega Boga, ki sovraži vse hudo in tudi ne pravičnega Boga, ki plačuje dobro in kaznuje hudo, — odkar torej vemo to, delajmo kakor je vseč nam samim. Nikogar nam ni treba več poslušati, tudi ne starišev in ne učiteljev. Nič nam ne more ukazovati. Vsi smo svobodnjaki. Ali nimam prav, dečaki?"

"Seveda — kajpak! Svoboda — proč s šolami! Živimo prijetno in kradimo pridno!"

"Godba prihaja — godba!" zavpijejo vsi hkrati ter se spuste v dir proti oni strani, odkoder so prihajali vabljeni glasovi mestne godbe.

Vsi trije gospodje na klopi so napeto opazovali cel prizor.

"Človeku se kar lasje ježe," de Frank proti Stahlbergu. "To je že višek vse podlosti in zaslepljenosti. Nasprotovanje Bogu in njegovemu vladanju se sicer razblini pred vedo v nič kakor pena ob solnični svitlobi. Toda nerazsodni in nevedni otroci so brez varstva izpostavljeni temu peklenskemu delovanju."

"In takšno uničevalno kvarjenje nedolžne mladeži se sme vršiti javno in nekaznovano v deželni prestolici," se huduje Stahlberg. "Človek bi skoraj izgubil pamet ob pogledu na to strašno tisočglavo pošast."

Vsled te ostre graje sta se naša znanca takoj prikupila postarnemu gospodu.

"Tudi mene boli in silno vznemirja to satansko početje in pačenje mladine," izpregovori starec. "To pa tembolj ker sem deloval nad 40 let na šolskem polju. Še le pred par meseci sem se umaknil kot šolski svetnik iz javnosti v pokoj. Zares, zelo hudi časi. Tolažim se samo še s tem, da ne doživim kot 72-leten starec družabnega poloma, ki je vsled odpada od Boga in krščanstva neizogiben. Kdor dandanes veruje v neumrjočnost človeške duše, ga prezira cel svet. Po sedanjem svetovnem naziranju naj je človek žival — in to še kot najpretkanejša, najdrznejša in najnevarnejša med vsemi! In v takšne živali se hoče vzgojiti dandanes mladino v šolah. Zares, prav znorelo svetovno naziranje je to!"

"Potemtakem imate tu prav tak satanizem, kakor na Francoskem," reče Walder ter zre s skrbnim pogledom na svojega prijatelja, ki je sedel ves pobit in brezmejno žalosten poleg njega.

"Seveda, prav takšnega," mu pritrdi stari svetnik s turobnim usmevom. "Vse tri struje, liberalci, prostozidarji in socialni demokrati, imajo isto geslo na svojih praporih: Boga ni, niti Božjega Sina, in vera v neumrjočnost človeške duše je nazadnjaško babjeverstvo. Ta svoj evangelij trosijo po časopisju ter ga vcepljajo v nerazsodna sreča naše mladine. Da, nevera slepi ljudi, in ta slepota je prva in najhujša kazen za človeško zlobo. Kajti Kristus je rekel: Kdor ne veruje, je že obsojen in preklet."

Odobrovaje prikima Frank starcu, vstane s klopi, se mu zahvali za prijazne in podučljive besede ter se poslovi od njega.

S sklonjeno glavo in težkih korakov je stopal Stahlberg poleg Valderja po mestnih ulicah.

"Kako prijatelj? Mislim, da sva dovolj videla in slišala v Monakovem. Jutri lahko nadaljujeva svoje potovanje."

"Ne — nič več nadaljevanja — priznani mi!" zastoka razburjeni Alfred. "Če se še nadalje seznanjam s satanizmom modernega svetovnega naziranja, zbolim na duhu — in morda celo smutno nevarno.

Kajti že sedaj se me polašča silen obup. Vsepovsod se klati hudič, pekel je odprt nastožaj, in ljudje kar trumoma drve vanj! — To je strašno! — Dovolj je, končajva to potovanje! Prebudil sem se in spoznal, kako silno sem se pregrešil s svojo dovedanjo brezbriznostjo in ravnodušnostjo glede najvišjih in najsvetejših svetinj celega človeštva. Poglobljen in zaverovan v obratovanje svojih plavžev in fužin sem zamujal in zanemarjal prevažne dolžnosti napram Bogu, napram

samemu sebi in vsemu človeštvu. Moja krivda je velikanska!"

"Popolnoma so mi razumljive posledice silnih vplivov najnega potovanja na tvojo idealno dušo," odvrne Frank. "Ali tvoje očitaneje napram samemu sebi je docela neupravičeno. Nikdar nisi imel slabih namenov — vsikdar si stal kot poslušen in zvest hlapec pred obličjem svojega nebeškega Gospoda, in če si vendarle kaj zakrivil, te opravičuje tvoja neizkušnost."

(Dalje prihodnjič.)

Oh, ti farji...

Neki vseučilišni profesor je imel navado, da je skoro vsako svoje predavanje zaključil s kako zabavljico proti veri ali proti duhovnikom.

"Duhovniki so prav za nič na svetu," je večkrat dejal. "Oni so sovražniki znanosti, umetnosti in vsakega pravega napredka. Pomislite samo na temni srednji vek! Takrat so vladali sami duhovniki in menihi!"

Mlad odločen in veren dijak, ki je bil dobro podkovan v zgodovini in ki se ni dal tako hitro pridobiti za profesorjeve neslane opazke, je sklenil profesorju dokazati njegovo zмотo.

Nekoč, ko je profesor zopet ponovil svoje stare fraze, vstane ter pravi: "Gospod profesor, ali bi bili tako dobri ter mi obrazilili nekatere nejasnosti svojega predavanja."

"Drage volje, prijatelj! Prav veseli me, ako me kaj vprašate. To ravno hočem, da me dijaki vedno vprašajo za pojasnilo o tem, česar ne razumejo.

"Gospod profesor, kdo je nam ohranil stare klasike starega veka? Kako je to, da se niso poizgubili v srednjeveški temni? Kaj o je to, da jih niso mračnjaški menihi in duhovniki uničili? Kdo jih je takrat rešil?"

"Da, menihi po samostanih so jih prepisovali in nam jih ohranili do danes."

"Kaj? Menihi?"

"Da, menihi. Največ pa benediktinci."

"Torej so menihi rešili stare klasike, jih prepisovali in hranili in jih tako ohranili nam? O, to je moralo biti pa težko delo! Tiskarn še ni bilo. Treba je bilo vse le z roko pisati."

"Da to ni bilo lahko delo, je umljivo. Saj v onih časih še vladarji niso vsi znali pisati."

Čudno? Zakaj pa ravno menihi? Menihi da so prepisovali spise, kakor so Cezar, Cicero, Virgilij, Horacij in dr.?

"Da, občudovati moramo te redke rokopise, katere imamo shranjene! Kako krasno so pisani! Kako umetniško so okrašeni! Začetne črke so pravi umotvori, da jih še danes občudujemo."

"Oh, ti menihi! Povejte gospod profesor, prosim, ali je res, da bi ne imeli niti Krištofa Kolumba, niti Vaska de Gama, ako bi jih nam ne bili dali duhovniki. Pravijo, da je neki menih, Maurus po imenu, naslikal l. 1450 znamenit zemljevid, ki je potem napotil Krištofa Kolumba, da je šel iskat novega sveta?"

"Da, to je res. Ali to bi lahko storil vsakdo."

"Da! Toda zakaj so pa ravno duhovniki in menihi prišli prvi na to misel? Bral sem tudi, da je neki papež premenil bivše rimske številke s sedanjimi arabskimi. Ba- je je bil to papež Silvester II."

"Da, on je bil. No, pa to bi bil lahko naredil tudi vsakdo drugi. Papeži so od prvega do zadnjega sami mračnjaki."

"Res? Čital sem tudi, da je neki duhovnik znašel teleskop in mikroskop (povečalno in pomanjševalno steklo)."

"To je res. O, ti farji so premeteni!"

"Oprostite gospod profesor, ali je res, da je frančiškan Rogerij Bacon iznašel te priprave?"

"Da! Ali pozabili ste, da je bil Rogerij eden izmed modernih frančiškanov."

"Tudi sem čital, da je bil neki duhovnik, ki je prvi učil in trdil, da sonce stoji in da se zemlja vrti okoli njega."

"Da, to je bil duhovnik Kopernik."

"Ne, gospod profesor! Ali niste še čitali, da je že sto let pred njim isto učil škof iz Ravensburga, po imenu Rigiomontanus, l. 1476?"

"Da, to je istina!"

"Zakaj imenujemo razdobje za časa papeža Leona X. zlato dobo?"

"No, zakaj?"

"Zato, ker je papež Leon X. bogato podpiral učenjake, umetnike in pisatelje."

"To je laž!" zakriči profesor. "Leon, papež, pa da bi podpiral umetnost in prosveto? Zdi se mi, mladič, da se hočete norčevati iz mene?"

"Nikakor ne, gospod profesor. To so sami dvomi in zgodovinske nejasnosti, s katerimi bi bil rad na čistem. Da, gospod profesor, ali je res, da je prvo svobodno šolo odprl duhovnik La Salle?"

"Da, Francoz La Salle."

"Da, reči morate duhovnik La Salle. — Ali vam je znano, da je prvo šolo za gluho neme odprl duhovnik Pedro de Ponce, in za njim duhovnik De C'Eree?"

"Da, oba Španca."

"Gospod profesor, da, oba duhovnika. Ali oprostite, jaz nisem kriv, da nas v našem zgodovinskem pouku duhovniki toliko motijo. — Čital sem tudi, da je menih Bertold Schwarz iznašel smodnik, menih Guido d'Arezzo glasovno lestvico, takozvano oktavo in temeljna pravila harmonije, da je menih Tegerusee prvi poskušal slike na steklo l. 1000, — jezuit Cavalier polihromijo, a jezuit Sechi spektralno analizo.

"Nehajte! Nehajte! Razumem! Vi se hočete iz mene norčevati! Grom in strela! . . ."

"Da, prav — kar mi je šinilo v glavo, da ni iznašel strelovoda Franklin, temveč duhovnik Prokop Diviš, l. 1759."

"Molčite! Jezičnik!"

"Da največji jezikoslovec je bil kardinal Mezzofanti."

"Ven! Takoj ven!"

"Da, grem, gospod profesor. Pri tem mi bo pomagal duhovnik Gurra, ki je iznašel kompas. — Gospod profesor, še tole, ali je res cistercijski menih prvi iznašel gasilni stroj? — Ali je res, da je menih Bertold Gusmas iznašel prvi zrakoplov l. 1720, in se dvignil v zrak vpricho portugalskega dvora? Očala, ki jih nosite, gospod profesor, je tudi iznašel dominikanec Aleksander Špina v 13. stoletju. In vašo uro imate tudi od duhovnika Kasiodora (l. 500.) popravljeno pa od papeža Silvestra II. Prvo astrološko uro je tudi izdelal opat Richard Wallingsord l. 1316.

— In ta plin, ki nam tu sveti, je tudi iznajdba jezuita, ali ne? Ali ni jezuit Dunn naredil prvo plinovo tovarno l. 1792?"

"Ven, pravim."

"Tako, gospod profesor. Duhovnik Panton je za me preskrbel, da je iznašel kolo, ki me naglo ponese domov. — Pa z Bogom, gospod profesor. Oprostite, ako se čutite žaljenega. Jaz ne morem zato, ako nam zgodovina vse te stvari pripoveduje. Saj pravim — oj ti mračnjaški farji . . .!"

Molitev iz nedolžnih src.

(Konec.)

"Bog daj, da se nikdar ne povrnejo tisti časi," je pristavila mati skrbeče.

"Mislim, da se nam ni treba več bati tega," de Franc prepričevalno.

"Če se pa vrne muzikant!" Jožek, ki je bil zdaj star nekaj nad pet let in ni prav nič več vedel o prejšnjem tavanju iz kraja v kraj, od hiše do hiše, je nena doma izgovoril te besede.

Lizika se je tako prestrašila, kakor bi se že uresničilo, kar je omenil njen bratec, a Francek se je zasmel prostodušno.

"Nikar mi ne iztrepetaj, Lizika! Muzikant ne pride nikoli več v ta kraj! Vsi ljudje pravijo, da je že zdavnaj mrtev."

"Toda noben človek ne ve tega za gotovo," ugovarja Lizika svojemu bratu.

"Če bi bil živ, bi se bil že povrnil." hoče Francek prepričati in pomiriti Liziko. "Zdaj je baje že sedem let, odkar se je zadnjikrat poslavljaj Gašperček od tu."

"Mogoče se mu godi tako dobro, da se ne zmisi na svoj dom," vstraja Lizika trdovratno.

In kakor težek oblak se je pritepla nad malo četico temna misel, da se bodo morali kmalu umakniti muzikantu iz tako priljubljenega domovja ter iti spet na prašno cesto v vročino in mraz, na dež in sneg.

Bojazen in otožnost se jih je polastila.

"Oh, kaj! Kadar se vrne muzikant, mu zabranimo v koč, je vzkliknil Jožek junaksko. "Postavimo se vsi pred vrata ter jih tiščimo odznotraj. Potem naj vidi, če bo mogel notri."

Tem Jožkovim besedam so se smejali vsi, ali ta smeh jim ni prihajal od srea. Kajti nenadoma so se zavedli, da niso pod svojo lastno streho, in da se jih lahko kar čez noč zapodi na cesto.

"Molite pridno in prosite Boga, da se muzikant ne vrne nikdar več," de mati po kratkem molku.

"Da, vsak dan hočem moliti, da naj umre, če še ni mrtev," pritrudi materi Jožek naglo.

"Ne tako!" ga zavrne Lizika. "Nikomur se ne sme želeti smrti. Pač pa hočemo moliti takole: Če še živi muzikant, naj mu da ljubi Bog vedno toliko sreče, da se nikoli več ne zmisi na dom."

S tem Lizikinim predlogom so bili zadovoljno vsi, in vsak večer je privrel vsem iz srea očenaš za hišnega gospodarja, naj ga Bog ohrani tako srečnega in zadovoljnega, da ostane v tujini zavselej.

Pa je odzorevala zlata jesen. Ptice-selilke so se že odpravljale proti jugu. Drevje je rjavelo in venelo, in prvo perje je že narahlo padalo na tla. Vsa narava se je pripravljala k zimskemu spanju kakor človek, ki je vestno izvršil svoje podnevno delo.

In tudi ljudje so se zadovoljnih src veselili zimskega odpočitka, saj je bila letošnja letina izborna. Tako je bilo tudi pri Kramarjevih v muzikantovi koči. Na najeti njivi je krompir prav dobro obrodil, in tolsti pujske v svinjaku za koč je prav lahko krulil zadovoljno. Zaslužek je bil poleti izboren, in sadje se je tudi imenitno obneslo letos. Na ta način se ni naša družinica prav nič bala sive in mrzle starke.

Po vasi je bilo vse prazno. Večina vaščanov je bila zunaj na polju. Ljudje so spravljali zadnje poljske pridelke pod streho. Tako ni bilo v krčmi nobene gosta.

Naenkrat pa se odpro vrata. Zaprašen in utrujen mož stopi v sobo, ošine s hudomušnim pogledom krčmarico ter pokliče polič vina.

Šele potem, ko mu je prinesla ženska zahtevano pijačo na mizo, si ogleda ne-

znanega gosta odbliže in natančneje. "Zdaj pa res na vem, ali si, ali nisi?" izpregovori po daljšem opazovanju nekako dvomljivo.

"Ej, seveda sem jaz, muzikant Gašperček!" se zasmije na široko možakar. "Kaj, ali se čudiš in strmiš!"

"Pa povej mi, kod si se vendar potikal toliko časa? Vsakdo je mislil, da že trohne in gnijo tvoje kosti v tujini," mu pripoveduje in se čudi krčmarica.

"Kje sem bil? Daleč, daleč po svetu," odgovori Gašperček živahno in iskreno. "Pa tudi smrti sem komaj odnesel pete. Ali kljub temu še diham in sem še vedno nekdanji godec Gašperček."

"Joj, joj!" je venomer vzklikala krčmarica. "Takšno iznenadenje!"

"Toda kje so vendar vsi ljudje," reče zdaj Gašperček veselo po svoji stari navadi. "Kakor da je cela vas izumrla, se mi zdi. Glej, da spraviš kako družbo semkaj. Nisem navajen sedeti sam v gostilni."

Bliskoma se je raznesla iznenadljiva novica po celi vasi. In ko se je storil večer, se je napolnila gostilna kakor ob nedeljah. Seveda se je vse zanimalo le za muzikanta, ki je imel zdaj kakor vselej prej glavno besedo.

"Da, ljudje moji, zadosti sem doživel med tem časom," se je bahal. "Več kakor sto drugih. Prepotoval in prebredel sem vso Nemčijo, odtam pa šel na Angleško — moji tovariši so se pa spet vrnili vsak na svoj dom k svoji družini.

"Ravno takrat je izbruhnila vojna med Angleži in Buri. Ker se mi je prav slaba godila na Angleškem, in ko mi je zadnji groš izginil iz žepa, sem se ponudil v vojsko. Si vsaj ogledam nov kos sveta, sem si mislil. Mi vsaj ne bo treba skrbeti za vsakdanje potrebe. Če me pa zadene krogla, no, bo pač treba umreti. O, da sem videl v bodočnost! Ljudje, tako po pasje še nisem živel nikoli kakor takrat, in svoj nepremišljeni korak sem bridko obžaloval. Zlasti izpočetka, ko so jih dobivali Angleži po grbi, je bilo peklensko življenje. Ko se je pa obrnila sreča je bilo seveda nekoliko boljše. Ko so sklenili mir, sem moral še odslužiti svoj čas v vojaški

suknji. Nato so mi dali precej dobro službo. Prav nič se nisem mogel pritoževati. Čisto udobno sem živel in izhajal čisto iz lahka. Toda ni mi dala žilica miru, dokler ne počestujem in potujem. Dve leti sem še zdržal, potem pa sem se bil naveličal enoličnega vsakdanjega dela. Vrgel sem zveženj na ramo... in tako sem spet tukaj!" skonča Gašperček ter izpije vina za krepak požirek iz kozarca.

"Medtem pa se je vgnezdila kar cela družina v tvojo kočjo ter jo smatra že kar za svojo lastnino," pripomni nekdo.

"Kaj? Kako?" se začudi Gašperček odloživši naglo kozarec od usten.

"Tista Kramarjeva Lena, katero morda še poznaš in ki je prej pobihovala z žimnatimi siti in razno robo iz pločevine, že četrto leto stanuje v tvoji kočji," mu je povedal drugi. "In seveda uživa tudi tvojo zemljo."

"No, najemnina mi bo sedaj prav dobrodošla," meni Gašperček. "In izseliti se mora seveda tudi."

"Kaj? Najemnina?" se oglasi župan, ki je bil takrat navzoč v gostilni. Jaz sem rekel vdovi, da je lahko zastonj v kočji."

"O, tako dobri pa nismo! Zastonj se ne dobi sedaj prav nič."

"Ali zatrdno sem bil prepričan, da te ni več med živimi," se brani župan in za govarja.

"In Kramarica misli že, da je hišica njena," pripomni nekdo, ki je bil priznan zabavljajč in izživajč.

"No, to je pa že preveč!" se razjari muzikant. "Kar menič tebič se razpolaga z mojim premoženjem, kakor da bi ne bil jaz gospodar svoje kočje. Toda to ni nič. Kramarica mi mora plačati najemnino za cel čas, odkar biva v kočji, in še danes jo vržem na cesto."

Gašperček ga je bil zvrnil že precej kozarcev čez mero. In kar je še manjkalo, pa so pridejali s svojim hujskanjem nekateri kmetje, katerim je bil župan gorak pri sreči. Tako se je zgodilo, da je pograbil Gašperček končno klobuk ter razljuten planil iz gostilne na pot proti svoji kočji.

IV.

Med potjo se je sicer nekoliko polegla prva razkačenost v muzikantu, ali kljub temu je bil še vedno silno razjarjen, ko je dospel na klanec zagledal svojo kočo pred sabo. Sicer se je že mračilo, ali vendar je bilo še toliko svetlo, da je lahko opazil velikansko izpremembo na svojem domovanju. "Glej, glej," si je mislil tedaj, "tako so se ugnezdili, kakor bi bilo vse njihovo." In spet ga popade silna jeza. "Če je človek le nekaj let zdoma, pa se mu pritepe tuja zalega ter se udoni kakor za večno. Toda to jim skoro izbijem iz glave."

Naglo stopi po teh mislih v vežo ter že hoče planiti v sobo. Ali tedaj začuje živahen otroški pogovor v njej.

"Kje je neki mati tako dolgo!" se pritoži Jožek čemerno. "Rad bi šel spat."

"Ti si pač pravi zaspane; nikdar je ne moreš pričakati mirno," zavrača Lizika njegovo nestrpljivost. "Škoda, da ne veš, kako je bilo takrat, ko smo še počestovali in pohiševali. Takrat smo morali večkrat pozno v noč capljati po trdi temi dalje in dalje, dokler se nas ni umislil usmiljen človek ter nas sprejel pod streho. In če se povrne muzikant, nas zopet zadene prejšnja usoda."

"Oh, saj ne pride nikoli več domov," meni Veronika.

"Saj pa tudi ne sme," pridene korajžni in bosopeti Jožek.

"Potem pa moramo prositi ljubega Boga tudi danes, da se ne povrne nikoli več, kakor to storimo vsak dan."

In ko vidi Lizika, da Jožek že komaj gleda, poklekne z vsemi otroci na tla, in vsi začno moliti skupno večerno molitev. Muzikant prisluškuje odzunaj zamišljeno, in se niti ganiti ne upa.

Najprej se priporoče nedolžna srca božjemu varstvu, zmolijo nekaj očenašev za posebne zadeve, za rajnkega očeta, za mamico, za vse dobrotnike.

Toda kaj je to? Nenadoma se strese Gašperček po celem životu ter spet prisluhne globoko ginjen.

"Za muzikanta," se oglasi Lizika "Ljubí nebeški Oče, ne daj, da se kdaj po-

vrne v te kraje. Dodeli mu toliko srečo v tujini, da se nikoli več ne zmisi na svoj dom."

In "Oče naš" privre vsem otrokom na ustne iz njihovih čistih duš. Ko pa so skončali Gospodovo molitev, tedaj ponovi tudi prisluskujoči muzikant odzunaj narahlo in omehčanega srea zadnjo besedo. "Amen!"

Kaj pa se je zgodilo v njegovi duši? Zakaj ne plane v sobo, ne zapodi vsiljivec na cesto, kakor je bil sklenil?

Ali se je morda spomnil svojih detinskih dni, ko je tudi sam mogel moliti tako pobožno in iskreno? Ali se je zbudilo v njem koprnenje po miru in nedolžnosti onih srečnih dni, ko še ni poznal poznejših strasti, ki so se podile po njegovem sreču? Gotovo so mu ta čustva omehčala in oblažila njegovo dušo. Toda še nekaj drugega je bilo, kar mu je privabilo solze v oči.

Nedolžni otroci molijo zanj vsak dan, zanj, lahkomiselnega in zapitega sameca! Doslej ni mislil na drugo, kakor na uživanje posvetnega življenja. In tu, kjer mu je tekla zibelka, molijo zanj in za njegovo srečo mlade in čiste duše! Dasi je namen njihove molitve sebičen, ali molitev iz nedolžnih src predre tudi oblake, je slišal govoriti Gašperček nekdanj.

In te otroke naj prepodi za zahvalo iz bivališča, ki jim je tako silno prirastlo k sreču?! Ne, ne tisočkrat ne! Ostanejo naj še dalje, kjer so.

Ko se je tako poglabljal muzikant v te misli, se nenadoma začujejo pred vežo nagli koraki. Gašperček se je komaj potisnil v najoddaljenejši kot v veži, pa se urno odpro vrata, in v vežo stopita vdova žena in njen sin Francek. Tako sta hitela, nista opazila muzikanta.

"Ali ni bilo nobenega človeka tukaj?" vpraša mati z obupnim usmevom stopivši v sobo.

"Ne," je bil kratek odgovor, in vdova se vrže zdihujoča na stol.

"Otroci," povzame spet besedo čez nekaj hipov ihte in jokaje. "Nič več dolgo ne ostanemo tukaj. Muzikant se je povrnil."

In čez en hip zatem je že obžalovala, da se je dala tako prenagliti. Kajti naman je bila vsa soba polna solza zdihovanja, ihtenja in joka.

"Ne ne gremo proč!" zakriči Jožek odločno. "Posebno pa ne, ker smo že tako dolgo tukaj."

"Gorje, gorje, sedaj se prične staro sromaštvo!" zdihuje Veronika, in Lizika huli preplašena v tla. "Tako je nam bilo že dobro," je ječala druga. "Zdaj pa spet nazaj v mraz in zimo, neurje in deževje. O Bog, zdaj nam bo še enkrat težje kakor prej."

Francek si je pokrtil z rokami obraz ter ihtel natihem. "Oh, Bog, vse naše molitve so bile zaman — — — Saj moramo spet na cesto."

Tako so vzdihovali, ječali in jokali vsevprek.

In Gašperček jih ni mogel več poslušati. Po prstih se je splazil iz veže, dirjal po klancu na vso moč doli v krčmo. Pivej so se večidel že vsi poizgubili. Tisti, na katere je še naletel, so ga vprašali nagajivo po uspehu njegove poti. Ali muzikant jim ni odgovoril. Molče je sedel za mizo in zamišljeno. Čez nekaj časa je vprašal krčmarja za prenočišče, mu plačal ter odšel v odkazano mu sobo.

"Kaj se mu je neki pripetilo?" so rekli gostje, ter zrlji zmajuje z glavo za njim.

Ugibali in ugibali so in uganili to in ono, ah pravega pa le niso pogodili.

Komaj se je zažarila prihodnje jutro zlata zarja na vedrem obnebju, se je razlila z griča nad vasjo Podsmreko glasna in čista pesem iz klarineta v jutranji sen, izprva počasi in svečano, potem pa odskakujoče in vriskajoče, kakor bi hotel piskač udahnuti vso svojo blaženost in radost v melodijo, odmevajočo se po dolini.

Bila je to pesem, s katero se je pojavljal muzikant Gašperček od svoje rojstne vasi, od kraja, kjer mu je tekla zibelka nežne mladosti.

Z zavestjo v srcu, da je premagal samega sebe in se izkazal plemenitega, je odšel potem v bližnje mestece. Tu je živel pošteno. Ljudje so pripovedovali, da ne sodeluje samo na plesnih godbah, ampak se udeležuje tudi cerkvenih zborov. Vsi pa, ki so ga poznali, so se čudili nenadni izpremembi prej tako lahkomisljega dečaka. Ko pa je spet zaklila pomlad, je vnovič izginil Gašperček, in nič več se ni čulo o njem.

Čez dve leti pa je prišlo iz daljnega in tujega mesta uradno zapečateno pisanje na župana v Podsmreki. Bilo je povedano v njem, da je v tamošnji bolnišnici umrl Gašper Žličnik; in ta je imenoval dedičem svoje hišice otroke vdove Line Kramarjeve.

Ameriški Slovenci, kaj hočemo?

Rojakom v resen prevdarek spisal
A. Tomec.

Nemila usoda nas je pognala iz naše mile, prekrasne domovine v daljno tujino, v svobodno Ameriko, s trebihom za kruhom, katerega nam je zmanjkalo doma.

Kaj ne, tužno je človeku pri srcu, ko zapusti rodno grudo in se poda v daljno, tujo in nepoznano deželo — morda za vselej...?

Zato pa, ker smo daleč proč od drage domovine, ko naše oči več ne zro njene le-

pote, ne vidijo več naših dragih, od katerih smo se z bolestjo v srcu in solzami v očeh težko ločili, ko naša ušesa ne čujejo več njihovega milega glasu, ne čujejo več milodoneče slovenske besede in krasnega petja, se moramo vdati v tujini v svojo usodo, moramo namesto domačih gledati tuje obraze in poslušati tujo govorec. Občevati moramo s tujimi ljudmi, ki z na-

mi ne čutijo, delati s trudom in naporom za svoj vsakdanji kruh...

Zato, dragi ameriški Slovenci, kako zelo je potrebno, da se ljubimo med seboj, da živimo v miru, v bratski edinosti in skup-

ni vzajemnosti, da tako lažje prenašamo težko pezo svoje usode. Da si bratsko pomagamo drug drugemu in tako skrbimo za skupni dobrobit in blagor celokupnega naroda. Pa kako je v resnici? (Dalje.)

Nekoliko črtic izza 12. glavnega zborovanja K. S. K. Jednote v Milwaukee, Wis.

Ne pričakujte, cenjeni čitatelji in čitateljice, da nameravamo opisavati, kaj vse dobrega se je sklenilo na zadnjem zborovanju K. S. K. Jednote; zato so zapisniki, ki so bili ali bodo še objavljeni. Želimo samo podati čitateljem, kaj vse se je v verskem oziru na konvenciji storilo.

Na videz ničesar novega, a le navidez; pač pa še nobeno glavno zborovanje ni tako očitno povdarjalo verskega značaja naše Jednote. Pred zborovanjem smo po raznih, več ali manj veri nasprotnih časopisih čitali na pr. zahtevo, da se vsakoletna spoved odpravi, češ, prisiljena stvar ni dobra. Gotovo je to res, a namen naših nasprotnikov ni bil nikdar samo odpraviti "prisiljeno" spoved, ampak se polagoma polastiti naše blagajne. Hinavsko-blazno so nekateri trdili pred konvencijo, da se hoče "Zveza slov. duhovnov" polastiti Jednotine blagajne. Ne, na to nihče sploh mislil ni, zato pa "Zveza" kot taka ni hotela in tudi ni nastopila pri konvenciji. Na konvenciji so bili lajiki-delegatje, ki so še boljše in odločneje, kot duhovniki, povdarjali verski značaj naše Jednote. Danes lahko rečemo, da imamo v glavnem odboru može, ki se ne dajo kupiti, može, ki ne omahujejo sem pa tje, može, ki ne bodo poslušali sirenskih glasov raznih nasprotnih listov. Zato so pa odločni možje-delegatje skrbeli, da so prišli v glavni odbor pravi možje. Bili smo z malimi izjemami sami odločno katoliški možje.

Ne vem, ali je dobil gospodarski odbor kako zahtevo, da se odpravi "prisiljena spoved". Le toliko znamo, da se kaj takega ni omenjalo. Najbrže zato, ker bi taka zahteva strašno propadla. Bilo je menda nekaj takega pripravljenega, a

ni hotelo, ali pa ni moglo, na dan.

Na zadnjem zborovanju se je tudi povdarjalo, da naša Jednota ni kaka "Insurance Co.", pač pa je samo podporna. Jednota, ki ima vso pravico se samo vladati, ter dajati članom in članicam svojim pravila, ki jih morajo vsi spomnovati. Nespametna je tedaj misel mnogih, da nekaterih pravil, na pr. glede, spovedi, katoliškega življenja, i. t. d. ni treba spomnovati, ampak zadostuje, da člani asesmente vplačajo. Ne tako, ampak spomnovati je treba prav vsa pravila, nič več in nič menj. Taka pravila tudi državna postava pripozna.

Tako je bilo na zborovanju javno konstatirano, da je "Duhovni vodja" absolutni gospodar v verskih zadevah, ter, da se v njegov delokrog nihče ne sme umešavati. Kakor ima glavni zdravnik prvo in zadnjo besedo v zdravniških zadevah, tako ima tudi duhovni vodja prvo in zadnjo besedo v verskih zadevah. Zato ima tudi vso pravico do vpogleda pri sprejemanju kandidatov ali članov (nie). Tukaj je nevarnost, cenjeni čitatelji, da se ne utihotapijo v našo Jednoto ljudje brez vsake vere; ni pa nevarnosti od strani "Zveze slov. duhovnov".

Ako imajo druge narodnosti svoje katoliške Jednote, zakaj bi je mi ne smeli imeti! Mi ne silimo nikogar, zahtevano pa, da se nam dovoli to, kar imajo vse narodnosti. Živimo v prosti deželi. Mi zahtevamo, da so člani naše K. S. K. Jednote res katoličani. Komur naša pravila niso všeč, prosto mu vstopiti v kakerokoli podporno Jednoto, kjer ni enakih pravil. Ako pa to zahtevamo, ravnamo popolnoma v

smislu dobrih mož, ki so pred 20 leti ustanovili tako in nič drugače Jednoto. Njihov namen je bil, kakor pravijo pravila naše ustave, "razširjevati med člani katoliško dobrotelost", ter "ohraniti med njimi katoliško vero, in tako pospeševati njih večno srečo". To je ves naš toli zlorabljeni "napredek". Kdor tega ne razume, naj nas pusti v miru. Mi hočemo tako, in to je ona "Jednotina blagajna", ki se je hoče "Zveza slov. duh." polastiti. Ta hoče neumrjočih duš, in ničesar dru-

gega. Mi nemaramo nikakega frazarstva o "kulturnem napredku", tudi ne želimo iti "združeni v Washington", kakor se je frazarilo pri banketu. Mi hočemo ohraniti strogo katoliški značaj K. S. K. Jednote; mi želimo vsem njenim članom in članicam večno srečo! To je ona "blagajna", po kateri mi hrepenimo. V dosego tega naj nam pomaga naše slovo "Glasilo" K. S. K. J.

Bivši delegat 12. gl.
zborovanja.

To in ono za vse.

Da naši "ta rdeči" duhovne več kot "ljubijo", o tem ni dvoma. Seveda ti so jim najbolj na poti, ker razkrivajo njihove zlobne namene. Zato pa le po njih! — Kdo bi pa ne razkrival namenov naših laži-socijalistov, ako vidi, da je to samo zapeljana raja, ki ničesar ne ve o socijalizmu. Kaj se pa pravi biti danes socijalist? Seve to velja posebno za "kranjske" socijaliste. Kdor ne hodi v cerkev, ne sprejema sv. zakramentov, zabavlja čez duhovne in Cerkev, čez katoliške liste, posebno pa čez "Ave Marijo" ter si naroči čikaško eunjo "Glas Svobode" ali pa "Proletarca", to je menda vse, pa imamo novopečenega kranjskega socialista, ki ga, da še to povem, voditelj v Chicago za — nos dobro vlečejo. Zato pa bi rad povedal; zakaj so duhovni vendarle dobri.

V mestu Bordeaux (Bordó) na Francoskem sta vstopila na postajo dva potnika, eden je bil slučajno delavec. Čakal je pa na vlak tudi nek duhoven, ki se je sam sprehajal sem pa tje na postaji. Eden izmed dveh potnikov pravi v pogovoru k drugemu: "Vidite onega duhovna. Rad bi vendarle vedel, zakaj so pravzaprav duhovni?" Na to vprašanje mu delavec nič ne odgovori, ker je bilo treba med tem že vstopiti v vlak. Ko pride

vlak za nekaj časa v puščoben kraj, stopi delavec k prvemu potniku, rekoč: "Naj boljše bode, da vas zadavim in vržem skozi okno". Trepetaje vpraša prvi potnik: "Zakaj? Kaj dobrega bi imeli od tega? S tem bi vam ne bilo posebno pomagano, ker denarja tako nimam pri sebi dosti." — "O, oprostite," pravi delavec, "slučajno znam, da ste dvignili iz mestne banke 30.000 frankov, ki jih imate pri sebi." Na kar prvi potnik prebledi. „Nikar se ne bojte," pravi delavec, "vzgojeval me je v moji mladosti duhoven, ki me je učil se Boga bati in ne storiti nikomur nikake krivice. Zato so duhovni na svetu!"

Naj še povem resnično dogodbo iz življenja nekega duhovna v naši domovini. Imena ne morem navesti, ker dotični duhoven še živi. Iz hiše nekega brezvernega profesorja, rojenega v župniji Vodice na Gorenjskem, ter že umrlega, je bilo ukradenih 100 gl. av. denarja. Nemogoče je bilo kaj zaznati o ukradenem denarju nekaj let, kakor je večkrat tožil profesor na počitnicah domačemu župniku. Slučaj pa je hotel, da se je obhajal prav v oni župniji misijon. Po končanem misijonu prinese župnik v mesto profesorju 100 gl. rekoč: "Tu imate, g. profesor, 100 gl., ki so vam bili pred leti 4

kradeni. Med misijonom mi jih je poopravljeni spovedi nekdo izročil, čes, da so vaši, ker vam jih je pred leti ukradel. Profesor je potem pogosto pripovedoval svojim učencem, da je spoved vendarle nekaj dobrega, ker drugače, pravi, bi ne dobil svojega denarja. Zato so, pravim pa jaz, duhovni vendarle za nekaj na svetu, ker tudi pisec te resnične dogodbe je imel priliko dvakrat precejšno svoto vrniti, ki jo je dobil potom spovedi. Kdaj boste pa vi, voditelji vrnil zapeljanim rojakom dolarčke, ki jih izmozgavate iz njih za razne "Johance", "Skrivnosti", posebno pa za vaše nič vredne časnike? Kdaj in kako boste vrnil zapeljancem najdražji zaklad sv. vere, ki ste jim ga ukradli iz njih src?

Da pa ne delam ravno krivice našim "ta rdečim", moram to v toliko popraviti, da ti vendarle povišujejo duhovne, a le odpadle ali saj napol odpadle, ter nepokorne svojim škofom, kakor je na pr. prismojeni Berce v ljubljanski škofiji. Zato se pa dandanes mnogi sleparji kaj radi izdajajo za "bivše-duhovne", ker jim to kaj dobro nese. Tako se je nedavno izdajal za "duhovnega" nek dr. J. E. Hatfield v Greenville, Ill. Razkrinkal ga je pa nek — pošten protestant, a naši "rdeči" bi ga povzdigovali v deseta nebesa.

Naj mi bode še dovoljeno povedati, kaj mislijo sami protestantje o odpadlih duhovnih. Mi dobro vemo, da odpadel duhoven ne koristi ne protestantom, a tudi Cerkvi sami ne škoduje, tudi če pozneje Cerkev še tako napada. Zato poskrbi neskončna Previdnost božja. Napačno pa bi

bilo misliti, da taki zaslepljeni protestantski cerkvi kaj posebno koristijo. Mesecnik "The Missionary" meseca junja pripoveduje, da je odpadil v zadnjih 20-ih letih dvajset katoliških duhovnov k episkopani cerkvi. Nekdo se je glede tega žalostnega odpada obrnil do Rev. Ed. Hawkes v Philadelphia, Pa. Ta je bil sam episkopalni minister, a se je vrnil leta 1908 v družbi petnajsterih drugih mož v naročje sv. katoliške Cerkve. On naj bi izrekel svoje mnenje. Rev. Hawkes je natanko preiskal življenje teh odpadnikov, ter našel med temi 5 irskih imen, ostali pa so bili deloma Italijani in Španci. Dobra tretjina odpadlih je bila pozneje od anglikanskih škofov odstavljena, večina pa je po enem ali dveh letih popolnoma izginila iz angl. letnih direktorijev. So pač zopet "odpadli" ter se poizgubili. Tako res niso škodovali katoliški Cerkvi, a tudi anglikanski ne koristili, ker so zginili. Rev. Hawkes pravi, da je največ nesrečnežev med Italijani, ki navadno pridejo k nam brez potrebnih škofijskih priporočil. Ti ljudje mnogo več škodujejo protestantski cerkvi, nego koristijo. Nedavno je rekel protest. Dean Swift: "Kadarkoli papež očisti svoj vrt, vrže smradljivi plevel čez zid k nam." To sicer ni popolnoma res, a vendar znamo, da za take nesrečneže sicer hitro zgrabijo protestantje, ter jih, saj vzačetku, povzdigujejo. Toda za koliko časa, videli smo zgoraj. Tako je tudi pri naših brezvercih. Za vsako še tako slabo bilko zgrabijo, da tem ložje lopnejo po duhovnih, ne da bi se s tem kaj posebno za odpadlega brigali.

* * * * *
 * * * * *
Pravila
 * * * * *
 Zveze katoliških Slovencev v Ameriki.
 * * * * *
 * * * * *

1. Ime.

a) Ime: Zveza Katoliških Slovencev v Ameriki, angleško: Slovenian Catholic League of U. S. of America. Okrajšno:

Z. K. S., angleško S. C. L.

b) Zveza stoji pod varstvom slovanskih apostolov sv. Cirila in Metoda in ima svoj sedež v Chicago, Ill.

2. Namen.

Namen Zveze je:

- a) ohraniti sveto katoliško vero Slovencem v Ameriki;
- b) združiti ameriške katoliške Slovence v eno celoto;
- c) zasledovati naše javno društveno življenje;
- d) izkazovati dobrodelnost potrebnim rojakom;
- e) moralno in gmotno skrbeti, da se širi prosveta in izobrazba med katoliškimi Slovenci v Ameriki potom katoliškega tiska in javnih shodov in zanimati svoje člane za tekoča dnevna vprašanja, ki se tičejo vere ali morale.

3. Organizacija.

Organizacija Zveze obstoji iz glavnega upravnega odbora in iz odsekov po raznih slovenskih naselbinah po Ameriki.

4. Člani.

- a) Reden član more biti vsak Slovenec, ki izvršuje svoje verske dolžnosti hodi v cerkev, opravlja svojo velikonočno dolžnost, skrbi za katoliško vzgojo svojih otrok, ki ni član kake protikatoliške organizacije, ki ne podpira denarno protikatoliškega časnikarstva in ki plača na leto 25c. v Zvezino blagajno.
- b) K Zvezi more pristopiti vsako kat. društvo, katerekoli organizacije obstoječe iz praktičnih katoličanov.
- c) Dobrotniki Zveze plačajo \$5.00 na leto.
- d) Dosmrtni člani plačajo enkrat za vselej \$25.00.
- e) Častne člane imenuje konvencija za izvanredne zasluge v prid katoličanstva v Ameriki.

5. Namen denarnih prispevkov.

Iz blagajne se plačujejo tekoči poslovni stroški, tisk, izdajanje poučnih knjig in brošur, prirejanje predavanj. Denar se sme uporabljati tudi v dobrodelne namene.

6. Odbor.

Odbor sestoji iz duhovnega vodje predsednika, podpredsednika, tajnika, blagajnika in treh nadzornikov.

7. Dolžnosti in pravice odbora.

- a) Duhovni vodja nadzoruje organizacijo v verskih rečeh.
- b) Predsednik skliče konvencijo, vodi sejo, podpisuje čeke, prejema prošnje za podpore, potrjuje listine o obveznosti tistih, katerim se podpora podeli. V slučaju razpusta ali odstopa celega urada skliče predsednik shod za novo volitev. Predsednik vodi korespondenco v sporazumu s tajnikom. Važnejše zadeve rešuje v sporazumu z odborom. Na konvencijah da pisмено poročilo o svojem delovanju.
- c) Podpredsednik zastopa v vsem predsednika polnomočno v njegovi odsotnosti.
- d) Tajnik sprejema člane, sprejema prispevke, katere po vknjiženju pošlje blagajniku in izdaja članom potrdila. Vodi imenik članov, in seznam prejemkov in izdatkov. Priobčuje v časopisih poročila o društvenem Zvezinem delovanju in na konvenciji da pisмено poročilo. Poroštvo mora imeti tako, kot ga določi odbor.
- e) Blagajnik sprejema denar od tajnika in ga vknjižuje v svojo blagajniško knjigo. Denar mora naložiti v dveh dneh na banko na ime organizacije. Izplačuje čeke, ki mu jih pošlje tajnik in ki jih potrdi predsednik in mora imeti poroštvo, kakor ga določi odbor.
- f) Nadzorniki, pri vsaki konvenciji pregledajo knjige odbornikov dohodkov in izdatkov Zveze in o tem poročajo.

g) Glavni upravni odbor, ki sestoji iz predsednika in vseh odbornikov na svojem letnem vsakoletnem sestanku rešuje vse vloge, ukrepa o načinu in sredstvih, kako bi se Zveza bolj razširjevala in kako na kakšen način bi se najuspešneje odbijalo vse krivične napade na sveto katoliško vero, na posamezne katoličane, katerih se poslužujejo nasprotniki potom tiska, organizacij ali javnih shodov.

h) Ker je Zveza dobrodelna organizacija, zato nobeden odbornikov ne dobi za svoje delo kake plače.

8. Konvencija.

a) Konvencija se vrši ob času in v mestu, kakor določi glavni odbor.

b) Na konvenciji dajo glavni odborniki svoja poročila, delegatje dajo svoje nasvete v dobrobit organizacije.

c) Konvencija naj je vedno združena z javno manifestacijo katoliške misli, z raznimi cerkvenimi in javnimi slovesnostmi in prireditvami.

d) Na konvencijo naj pošlje vsak odsek vsaj po enega delegata in sicer na svoje stroške.

e) Na konvenciji se voli glavni odbor.

Rev. A. Sojar, m. p.

Iz Slovenskih naselbin.

Lorain, O. — Šola Sv. Cirila in Metoda se je začela 8. septembra s sv. mašo, katere so se vdeležili vsi šolarji in njihovi stariši. Po svetem opravilu so se vpisali novi šolarji, katerih je bilo okoli petdeset. Lepo in častno število za našo faro!

Vsi otroci, kateri še niso izvršili osmega razreda, so se letos zopet povrnili pod okrilje naše farne šole, razen dveh slovenskih in dveh hrvaških učencev. Ker se Lorainčanje tako tesno in zaupno oklepajo naše verske šole ter pošiljajo tako pridno svoje otroke vanjo, zaslužijo najboljšo pohvalo. Bog pa jim povrne njihovo neomahljivo versko zavednost s krščansko vzgojenimi otroci, ki jim bodo na njihova stara leta v pomoč in tolažbo.

X.

Calumet, Mich. — Cenjeno uredništvo Ave Marije! S tem Vam naznanjam, da sem prejel knjižico "Zločin v Sarajevu", za kar se Vam presrečno zahvaljujem. Knjižica je namreč tako zanimiva, da bi jo moral prečitati vsak Slovenec. Nadalje Vas prosim, da mi pošljete kaj čitva o evropski vojni, bržko ga prejmete. Dasi sem že osem let tu v Ameriki, vendar mi še kaj rade pohite misli tja v Belo Krajino, kjer mi je tekla zibelka nežne mladosti.

Tu pri nas v Bakrenem okraju so zdaj tako slabi časi, kakor še niso bili nikoli prej. Res je sicer, da so bili oni iz leta 1893, zelo hudi, ali delali pa smo vendar vsi, in le plača je nam bila znižana za deset odstotkov.

Letos pa je povsem drugače. Večina rudnikov je zaprtih, kdor dela, dobiva plačo, znižano za deset ali celo 15 odstotkov, ter je na delu le polovico delavnega časa. Le pri Calumet H. kompaniji delamo tri četrtine delavnega časa in dobivamo plačo, znižano za deset odstotkov, kar se seveda silno pozna pri ubožnem delavcu; še huje je pa za one, ki so odslavljeni iz službe. In teh ni majhno število. Tako je prav mnogo rojakov tukaj, ki nimajo ne dela, ne jela in ne strehe.

Pred dvema tadjnoma sem bil v topilnici naše kompanije, ki je oddaljena štiri milje od Calumeta.

Tamošnji delovodja mi je razkazoval to in ono ter mi tožil o slabih časih letošnjega leta. Jaz sem mu hotel ugovarjati, češ, da ni tako hudo, kakor govore ljudje o kompaniji, saj je bogata i. t. d., ali mož me pelje v topilnična skladišča ter mi pokaže velikanske kupe bakra rekoč: "To, vidite, so najjasnejši dokazi sedanjih slabih časov. Kajti tu je nakupečenega okoli 65 do 70 milijonov funtov bakra, katerega se ne more spraviti v denar ob sedaj vladajočih razmerah."

Molče in s strahom sem se na to odpravil proti domu.

Zdaj pa končam ter Vas pozdravljam najpristronejšje želeč Vam kar največ uspehov

Vam vdani

Michael Zurich.

Calumet, Mich. — Na vso moč ste me razveselili s prelepo brošurico "Zločin v Sarajevu", poslano mi pred kratkim. Ta knjižica je tako zanimiva, da bi se je ne smelo pogrešati pri nobenem naročniku prepotrebnega in prelepega lista "Ave Marija". Obenem pa bi moral vsakdo neumorno agitirati zanj, kar stori lahko vsak naročnik pri svojih sosedih. Saj je ta mesečnik kakor nalašč ustvarjen za družine. Kajti v njem je polno dobrega in zdravega čtiva, in kjer se ga čita se ni bati slabe vzgoje otrok. Zato pa naj vsakdo po svojih močeh razširja "Ave Marijo".

Tu ni posebnih novic. Dan za dnem se vrste vsakdanji dogodljaji enolično in enakomerno, tu se zasmee sreča, tam se priplazi nesreča, kakor po navadi. Reči pa moram, da pri nas ne manjka političnih preprirov, kateri navadno mlatijo praz-

no slamo ter ne prinašajo prav nobenih koristi napredku delavskih zadev.

Srečne pozdrave pošiljam vsem naročnikom "Ave Marije" in Vam ter ostajam Vam vdani

John Grsich.

Bessemer, Mich. — Tu kaže letos jako slabo, kar se tiče dela. Marsikomu bo kaj trda predla to zimo. Kajti po nekaterih jamah se odpuščajo delavci v zelo velikem številu.

Tukajšni gosp. župnik se je bil zavzel liansko leto za novo župnišče, katerega se je tudi postavilo. Ali ljudje so tukaj kaj malomarni in brezbrizni. Dosedaj se je nabralo samo okoli 1600 dol., a stavba je stala 8000 dol. Tudi za šolo se je jako veliko trudil gosp. župnik. Kupil je neki tukajšnji hotel ter ga sedaj predeluje v šolske namene. Ali kakor se čuje, ne bo mnogo župljanov podpiralo tega prekoristnega podjetja. Veliko jih je, ki mu celo nasprotujejo ter se hudujejo nad njim. Kajti večina tukajšnih naselnikov je Poljakov in Hrvatov.

S spoštovanjem

John Rozitch.

Ponižna prošnja.

Na celem Slovenskem še nimamo Slovenci cerkve, ki bi bila posvečena časti velikega svetnika in dobrotnika človeštva — Sv. Frančiška Asiškega. V Šiški pri Ljubljani se je ustanovila nova župnija, katero so sprejeli v svojo oskrbo slovenski frančiškani. Šiška je v zadnjih desetletjih toliko narastla, da bi bila že skoraj mesto samo zase. Nad tritisoč ima že prebivalcev. To so pa zvečine ubogi tovarniški delavci, ki si s težkim trudom po tovarnah in železnicah služijo svoj skromni kruhek. Ta velika množica gotovo potrebuje duhovne oskrbe, da ima v svojem bednem stanju vsaj duhovno tolažbo in pomoč. Sedaj je treba nove cerkve, ker v sta-

ri je komaj za 100 ljudi prostora. Toda odkod vzeti potrebna sredstva za zidavo? Župnijo bodo zastonj oskrbovali naši dobri patri frančiškani, da tako občini in delavstvu prihranijo velike stroške. Toda cerkve zastonj zidati ne morejo. Zato se je preč. p. Angel Mlejnik, provincijal slovenske provincije sv. Križa iz Ljubljane obrnil tudi na naše uredništvo in nas naprosil, da bi mu pomagali zbirati milih darov za uboge slovenske trpine-delavce v Šiški ter jim pomagati, da si čimprej postavijo novo župno cerkev. Ker pa dosedaj, kakor omenjeno, na Slovenskem še ni nobene cerkve, posvečene sv. Frančiš-

ku, zato so č. oo. frančiškani sklenili posvetiti to novo župnijo in cerkev temu velikemu možu, asiškemu revčku, sv. Frančišku.

Zato se naš list "Ave Maria" tem potom zaupno obrača najprej do vseh rojakov, ki so doma iz Šiške in okolice, naj se zavzamejo za to zadevo svojega rojstnega kraja, ter zbirajo med seboj in med svojimi prijatelji in znanci darov za novo cerkev Sv. Frančiška v Šiški pri Ljubljani.

Dalje se obračamo na vse slovenske tretjerednike po celi Ameriki in to zadevo tudi njim prav toplo priporočamo. Za čast njihovega velikega duhovnega očeta gre.

Njemu naj se postavi v čast veličasten hram božji, katerega bratje in sestre so po III. redu.

Dalje pa prosimo vse naše čitatelje, naj bi po možnosti prispevali, kdor more le količkaj utrpeti. Vsak, tudi najmanjši dar se hvaležno sprejme.

Dobrotniki bodo deležni veliko sv. mašk, ki se že sedaj bero v frančiškanski cerkvi v Ljubljani in ki se bodo brale pozneje v novi cerkvi zanje.

Darove sprejema tudi naše uredništvo, ki bo drage volje priobčevalo imena in darove redno v listu.

Uredništvo Ave Maria.

Vsem cenjenim odjemalcem se zahvaljujem!

Svoji k svojim! Clevelandčani! Svoji k svojim!

SLOVENSKA VELETRGOVINA J. F. TURK CO.

5707—5709 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

DEPARTEMENT STORE.

Velika domača trgovina z najnovejšimi ženskimi oblekami. Vedno najnovejša moda. V zalogi imamo vedno sveže blago po zelo znižanih cenah, kakor: ženske klobuke, vse vrste spodnje obleke, blago na yarde. Lepe obleke za šolarje, dečke in deklice, vse kar potrebujete zase in za celo družino. — Priporočamo našo trgovino nevestam in družicam. Na izbiri dobite krasne poročne obleke, šopke in venee. Pri nas je zaloga obuval za celo družino. — Naši delavci in uslužbeni so Slovenci.

F. J. TURK COMPANY

5707—5709 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

Clevelandčani! Svoji k svojim!

Vsem cenjenim rojakom se priporočam.

GEORGE J. SCHWARZ

The Largest and most Reliable
FURNITURE AND CARPET HOUSE
IN BUSHWICK, RIDGEWOOD & GLENDALE SECTIONS

1277-79-81-283 MYRTLE AVE. & HART ST.

POZOR! POZOR!

5% popusta vsem bralcem "Ave Maria"!
Krasna prilika!

Velika prodaja pohištva, karpetov, sploh vse, kar se potrebuje v dobro urejenem stanovanju. Pojdite in se prepričajte. Povejte, da ste brali oglas v "Ave Maria."

Najbolje boste postreženi pri sloveči trdki

GEORGE J. SCHWARZ

1277 79 — 81-83 Myrtle Ave.,

Cor. Hart St.

Brooklyn, N. Y.